

Västerås kommun

## Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Vallbyskolan  
belägen i Västerås kommun

## Uppföljning av tillsyn i Vallbyskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Västerås kommun under vårterminen 2018. Skolinspektionen fattade den 22 mars 2018 beslut efter tillsyn av Vallbyskolan och bedömde att det fanns brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd samt elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. I Skolinspektionens uppföljningsbeslut den 1 februari 2019 konstaterades fortfarande brister avseende skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd samt elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Västerås kommun inkom med den 9 augusti 2019, samt insamlad information från ett uppföljningsbesök på Vallbyskolan den 27 augusti 2019.

### Sammanfattning av avhjälpna brister

| Arbetsområde                             |                                                                                                                                                                                                            | Typ av ingripande |
|------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| Extra anpassningar och särskilt stöd     |                                                                                                                                                                                                            |                   |
|                                          | Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.               | Brist avhjälp     |
|                                          | Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. | Brist avhjälp     |
| Förutsättningar för lärande och trygghet |                                                                                                                                                                                                            |                   |
|                                          | Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.                                                                                      | Brist avhjälp     |

## **Skolinspektionens beslut**

---

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen avhjälppt påtalade brister och avslutar därmed tillsynen.

### **Avhjälppta brister i verksamheten**

#### ***Extra anpassningar och särskilt stöd***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5 a § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälppt denna brist.

### ***Motivering***

I Skolinspektionens uppföljningsbeslut den 1 februari 2019 bedömdes att Vallbyskolan fortfarande hade brister i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Utredningen visade att alla elever inte gavs extra anpassningar trots att de hade behov av det och ett flertal elever som hade behov av särskilt stöd gavs inte det särskilda stöd de hade behov av. Det var brist på personal och skolan saknade tillräckliga specialpedagogiska resurser för att möta kraven på extra anpassningar och särskilt stöd. Bristen hade varat över längre tid.

Av den redovisning över vidtagna åtgärder för att avhjälpna bristerna avseende extra anpassningar och särskilt stöd, som huvudmannen inkommit med, framgår bland annat att huvudmannen förstärkt personalen och genomfört kompetensutveckling samt vidtagit en rad åtgärder på strukturnivå, bland annat tydliggörande av rutiner, roller och ansvar. Huvudmannen har vidare, enligt redogörelsen, tillsatt ny skolledning och har utökat den specialpedagogiska kompetensen väsentligt på skolenheten. Samtidigt bidrar huvudmannens resurser i form av centralt placerade specialister också till skolans arbete för att uppfylla kraven som ställs på verksamheten. I redogörelsen anges också att skolan, genom att definiera ledning och stimulans i förhållande till extra anpassningar i undervisningen, har inlett ett

utvecklingsarbete för att höja undervisningens kvalitet och på det sättet minska behoven av extra anpassningar. En biträdande rektor med specialpedagogisk kompetens ansvarar för det operativa arbetet och alla befintliga åtgärdsprogram på skolan har under vårterminen 2019 granskats och utvärderats, vilket medfört att antalet minskats.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök på skolan framkommer i samtliga intervjuer en bild som överensstämmer med huvudmannens redovisning. I intervjuerna med rektorn, lärarna och personal med specialpedagogisk kompetens beskrivs ett intensivt arbete med struktur och kompetensutvecklingsinsatser som genomförts under vårterminen 2019 och som pågår eller just har påbörjats vid inledningen av höstterminen 2019. Personalen från elevhälsan, som vid intervjutillfället visserligen var nya på skolan, berättade om sina roller och hur de förväntas bidra i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, till exempel genom samtalsstöd och sociala utredningar. En av representanterna, som också tidigare varit kopplad till skolan, beskrev en positiv förändring när det gäller skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd, via utvecklingsinsatser under vårterminen 2019.

Av intervjuer med lärare och specialpedagogisk personal framgår bland annat att huvudmannen har förbättrat förutsättningarna för extra anpassningar genom samlad skoldag på lågstadiet och nyrekrytering för tvåläraresystem, som möjliggjort mera undervisning i halvklass. Lärarna som deltog i intervjun beskriver vidare att arbetet med extra anpassningar nu genomförs kontinuerligt enligt en överenskommen struktur. Lärarna beskriver också att det nu finns en insikt i kollegiet om kedjan från ledning och stimulans till extra anpassningar, och att arbetet underlättar lärandet för alla elever. Även elever kunde i intervjuer beskriva konkreta exempel på extra anpassningar, som inläsningstjänst. De intervjuade representanterna för elevhälsan kunde också ge exempel på förbättringar i lärmiljön och i undervisningens upplägg, eftersom de följt upp tillämpningen av extra anpassningar och gett handledning och stöd till lärare. I intervjuer med skolpersonalen uppgavs samstämmigt att alla elever i behov av extra anpassningar också får detta.

I intervjuerna med pedagogisk personal och skolledare framkommer bland annat att specialpedagogisk personal och elevhälsa medverkar i utredning och analys av särskilt stöd, samt att elever tillsammans med vårdnadshavare involveras i processen. Vidare framkommer att en elev ska kunna få sina åtgärder inom två veckor. Elever kunde i intervjuer beskriva konkreta exempel på särskilt stöd, till exempel undervisning i mindre grupp eller stöd av speciallärare. I intervjuer med skolans personal uppgavs samstämmigt att alla elever i behov av särskilt stöd också får detta, eller att utredningar nyligen har initierats.

Av huvudmannens redovisning och av intervjuer med pedagogisk personal och skolledning framgår att elever som har behov av och rätt till studiehandledning på modersmålet också får det. Enligt huvudmannens redovisning har en behovsinventering som gäller studiehandledning på modersmålet genomförts, nya scheman och grupper har bildats och även inom detta område har personalen utökats. I intervjuer med studiehandledare, lärare och rektor framkommer bland annat att alla elever som enligt klasslärares bedömningar behöver studiehandledning på modersmålet också får det, även i lägre åldrar.

### ***Förutsättningar för lärande och trygghet***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälpt denna brist.

### ***Motivering***

I Skolinspektionens uppföljningsbeslut den 1 februari 2019, bedömdes att Vallbyskolan fortfarande hade brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Utredningen visade att elevhälsan inte arbetade främst förebyggande och hälsofrämjande, trots att elevhälsans representanter vid tillsynsbesöket uttryckte att det fanns behov av ett sådant arbete. Utredningen visade också att skolan saknade tillgång till kurator, vilket hade varit fallet under längre tid, samt att funktionerna inom elevhälsan saknat tid för att genomföra förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Av den redovisning över vidtagna åtgärder som huvudmannen inkommit med och i intervjuer med skolans personal och med elever vid uppföljningsbesök framgår bland annat att rektorn har strukturerat elevhälsoarbetet som en del av skolans årsplanering. Vidare framgår att skolan har gjort nyrekryteringar så att det numera finns en komplett elevhälsa inklusive kurator på skolan. En "främjandegrupp" under biträdande rektors ledning bildades vårterminen 2019, i vilken kuratorn har en central roll och där alla skolans arbetslag är representerade. Främjandegruppen ansvarar bland annat för insatser för att motverka kränkande behandling, analysera resultat från trygghetsvandringar och trivselenkäter och organisera de rastaktiviteter som infördes vårterminen 2019 som ett led i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete.

I intervju med rektorn bekräftas inriktningen på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Rektorn ger exempel på fokusområden i elevhälsoplanen, som exempelvis att förebygga otrygghet genom att skolan via främjandegruppen har tagit vara på resultat från trygghetsvandringar och en elevenkät. I ett kompletterande samtal med rektorn den 27 september 2019 framkommer att de senaste resultaten har presenterats i arbetslag och klassråd och inom kort ska tas upp i elevrådet.

Som exempel på förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter som startat under vårterminen 2019 uppger rektor bland annat bättre planerade och strukturerade lektioner som förebygger konfliktsituationer, samt organiserade rastaktiviteter med mycket rörelse.

Elever uttrycker i intervju att de vet att de kan få stöd av elevhälsans samtliga funktioner och ger exempel på att dåvarande kurator under vårterminen 2019 till exempel hjälpt elever i samband med konflikter. Flera elever tar i intervju upp att det finns en grupp på skolan som består av lärare och elevhälsa, som tar emot förslag på hur skolan kan bli tryggare. Flera elever tar också i intervju upp rastaktiviteterna, som startat under vårterminen, och flera elever uppger att de tycker att de lär sig bättre om de får röra på sig.

Elevhälsopersonalen uppger i intervju att det finns en struktur för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet, vilket har gett en tydlig bild av hur de ska arbeta tillsammans som team på skolan. Eftersom arbetet fått struktur och tydligare ledning finns enligt elevhälsopersonalen förutsättningar för ett bra samarbete med betoning på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet, i stället för på åtgärdande insatser, enligt de intervjuade.

I ett kompletterande samtal med rektorn den 27 september 2019 framkommer bland annat att specialpedagogerna och kuratorn från och med höstterminen 2019 har ett pågående arbete med besök i klasserna för att fånga upp lärarnas behov av stöd, och att lärare kan boka tider hos elevhälsans personal för handledning avseende till exempel bemötande av elever. Specialpedagogen följer också upp att extra anpassningar genomförs som det är överenskommet. I intervjun framkommer vidare att psykologen har pågående riktad handledning avseende en av klasserna och vid behov bidrar med sin kompetens i främjandegruppen. Kuratorn är enligt rektorn drivande i främjandegruppen tillsammans med biträdande rektor och ansvarar för planen mot kränkande behandling.

## Beslut

2019-10-17

7 (7)

Dnr 43-2017:6171

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

I den slutliga handläggningen av ärendet har medbedömare Kjell Gyllenswärd, kvalitetssäkrare Jessica Ek, tillförordnad enhetschef Anna Möller samt avdelningsjurist Tove Björnheden deltagit.

**På Skolinspektionens vägnar**

**X Tommy Lagergren**

**X Lena Westerman Annerborn**

Föredragande

Signerat av: Lena Westerman-Annerborn

Beslutsfattare

Signerat av: Tommy Lagergren